

[Ømann.]

erhvervslivet som helhed? Man kan spørge: får staten og det offentlige virkelig de kvaliteter og de kvantumsrabatter, som en sådan stor køber kunne gøre krav på? Og her er der en særlig form for offentlige anskaffelser, som frembyder mulighed i den retning, en mulighed, som næppe er tilstrækkeligt udnyttet. Jeg tænker på statens og kommunernes byggevirksomhed. Der er ingen, der skal bilde mig ind, at vårt samlede fond af teknisk viden er sat ind i denne branche i et omfang, som landet kan være tjent med. Når fortjenesten ved at bygge traditionelt fortsat er høj og god, ja, så er det naturligt, at der ingen grund er til at investere i en ny og kostbar teknik. Men her burde staten gå i spidsen. Der er tilløb til rationalisering i socialministeriets og undervisningsministeriets byggevirksomhed; men mon ikke staten kunne gøre mere for denne branches udvikling gennem en mere formålsrettet og dristig politik? Det er jo undertiden overraskende høje kvadratmeterpriser, man præsenteres for i finansudvalgets aktstykker om offentlige byggerier. Med det offentlige byggebehov, som notorisk findes, og som forekommer uoverkommeligt, både teknisk og økonomisk, bør vi ikke fortsætte ad de traditionelle veje. Det er jo sådan, at der findes en række spredte byggeorganer i diverse ministerier, og boligministeriet blander sig lidt, men kan næppe overkomme at blande sig særlig effektivt og omskabende i denne byggevirksomhed. Hvis de bestræbelser, der foregår alle disse steder, blev koordineret, mon der så ikke kunne skabes noget stort og godt? Mon ikke en formålsrettet udgiftspolitik på netop dette felt kunne skabe en formelig revolution i dansk byggeri og dermed en nedgang i byggepriserne, en nedgang i huslejen og dermed en nedgang i omkostnings- og renteniveaue? For det er jo vitterligt, at hele denne store branche har en overordentlig stor indflydelse på den samlede økonomi her i landet.

I øvrigt er statens anlægsbudget i dette lovforslag jo ikke særlig imponerende. Ja, det er mindre, end man kunne ønske, og det er langt mindre, end det reelle behov er. 1.500 mill. kr. — det er ikke noget imponerende beløb, netto ca. 170 mill. kr. mere end i 1967-68. Og heraf optages jo en meget stor del af gamle travere, projekter,

der for længst er sat i gang og nu er under udførelse. Der er dog grund til at glæde sig over det til boligfonden afsatte beløb på 300 mill. kr. Derimod er der ingen særlig grund til begejstring over, at der til forsvarsformål er afsat 344 mill. kr. på anlægsbudgettet, 54 mill. kr. mere end forrige år. Det er i hvert fald de 344 mill. kr. for meget, og det er en så stor del af det samlede anlægsbudget, at det virker anstødeligt, ligesom det virkede anstødeligt forleden dag netop i denne situation, da man kunne læse i aviserne om de 18 mill. kr., der skulle bevilges til anskaffelse af kørende artilleri.

Jeg vil også nævne her, at der jo på kapitalbudgettet findes en udgift på 15 mill. kr., der er afsat til udbetaling af erstatninger ved ekspropriation på Oksbøl-egnen til disse øvelsesområder. Jeg tror, at her er netop et felt, hvor mange andre end SF ville glæde sig, hvis der aldrig blev behov for at udbetale disse erstatninger.

Jeg skal erkende, at forsvarrets driftsudgifter er steget relativt moderat, men forargelsen holder sig jo, når man ser på personaleoversigten. Forsvaret tegner sig for 32.000 egentlig ansatte, d. v. s. de værnepligtige fraregnet, og lønudgiften er på 1,2 milliarder kr. Og det er jo ikke bare denne lønudgift, det drejer sig om; det er også tabt produktion til et meget større beløb og spildte langvarige uddannelser.

Jeg skal i øvrigt ikke gå ind på de enkelte poster på udgiftssiden, men sige et par ord om indtægterne. De indirekte skatter er forøget med ca. 10 pct. og de direkte, d. v. s. hovedsagelig indkomstskatten, med 23 pct.; det er efter min opfattelse en glædelig tendens bort fra den midlertidige ubalance mellem indirekte og direkte skatter, som indførelsen af merværdiafgiften en overgang måtte skabe. I øvrigt må jo skønnet over de forskellige skattearters provenu være behæftet med en vis usikkerhed, idet der indføres helt nye udskrivningsregler for det sidste kvartals vedkommende, når kildeskatten træder i kraft, og der skulle jo også helst undervejs ske en ommøblering af punktafgifterne.

Jeg har mærket mig, at der er tradition for, at man gør visse bemærkninger om kasseoverskuddet. Jeg tror ikke, det er